68

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ-tertiâ mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LI.

M. DAVID VASSE, Doctore Medico, Præside.

An ulceribus Pulmonum suffumigium è Balsamicis?

I.

PULMO est viscus illud, quod in mediâ cavitate, thorax, dictâ continetur; ex vasis arteriosis & venosis, tùm sanguineis, tùm lymphaticis, tùm aerem ducentibus, efformatur: substantia mollis, spongiosa, subtilis, doloris vix capax. Inter primarios Pulmonum usus, annumeratur respiratio; hujus ope & aeris illabentis Beneficio, sanguis intrà vasa pellitur & subigitur. Viscus illud, quam plurimis obnoxium est morbis; inter crudeliores numeratur Pulmonum tabes, ubi ad summum pervenit morbus. Cau-

A

ſæ huncce efficientes morbum infinitæ deducuntur, à debilitate vaſorum, ab acredine humorum, à ſuppreſſione excernendorum, veluti menſtruarum purgationum, lochiorum, hæmorrhoidum, veterum ulcerum, ſudorum, aliarumque hujuſmodi, à cæli intemperie, ab animi pathematis gravioribus, à viciatâ chylificatione, à vini & liquorum ſpirituoſorum potatione, à nimio veneris uſu, à parentibus, à contagio, à negato vel violentiori exercitio, ab aere paluſtri fumove carbonum oppleto, à malâ thoracis conformatione, à morbis particularibus, ut ſcorbuto, ſcrophulis, hyſtericis paſſionibus, lue venereâ, peripneumoniâ, pleuritide, &c. Ad debellandum huncce infenſum inimicum, fruſtrà quam plurima tentavit ars ſalubris. Innumeræ mutationes & ſubactiones quas ſuſtinent medicamina, antequam ad ſubſtantiam Pulmonum perveniant, virtutem eorum medicatricem, vanam, inutilem, vel ſaltem debilem efficiunt. Sed medicamentum, parti læſæ appoſitum, certè ſcopum attingeret & ulceris progreſſum ſiſteret; dum à laudabili chylo, ab alimentis euchymis reſtaurarentur partes dilaceratæ. Solum vehiculum, quo mediante partes balſamicæ, deterſivæ, breviori viâ in pulmone applicentur, nihil aliud eſt, quàm aer partibus ſubtilibus, ſecundùm indicationem præparatis, imbutus & onuſtus.

I I.

TABES ſumitur pro Pulmonum conſumptione. Duplex diſtinguitur; eſſentialis, quæ in pulmone cauſam agnoſcit; ſymptomatica, quæ ab affecto alio viſcere producitur; ſtatus triplex; incipiens, confirmata, deplorata. De incipiente & confirmatâ hic tantùm ſermo eſt. Poſt dilacerationem, à quâcumque causâ oriatur, ſanguis tunc ſtagnat, putreſcit, & partes vicinas corrodit & ulcerat. Sanguis enim depuratiſſimus, ſi motu proprio non feratur, tunc putreſcit; exindè tabes. In hoc morbo affectis apparet tuſſicula, cum ſanguine & pure, febris hectica, calor extremitatum, præſertim volæ manuum & plantæ pedum; dolor gravativus & periodice pungens in dorſo, genæ rubicundæ, vox rauca & exilis, anhelitûs fætor, & ingraveſcente morbo, capillorum defluvium, unguium curvatura, reſpiratio difficilis & anheloſa, pectoris opreſſio, maraſmus, hypocondriorum gravitas, urina rubra, iracundia, triſtitia, animi anxietas, pruritus, diarrhæa; cognoſcitur etiam ille affectus ſputorum naturâ; vel ſputa ſunt ſubalbida, vel pellucida, vel lutea, vel ſubcærulea, vel ſubnigra & ferruginea, vel ſalina, vel inſipida, vel fætida. Ab aere medelam & ſanitatem expecta; nam veſiculoſum Pulmonis parenchyma, continuò ferè ab aere penetratur & in ultimis receſſibus, perpetuâ novi aeris per reſpirationem ſucceſſione naturæ lege diſtenditur. Ità præſens aeris ſtatus, non poteſt non eſſe maximi momenti. Debita aeris temperies, non ſolum præſervationi, verùm etiam curationi magis confert, quàm ſpecioſiſſima medicamentorum congeries, quæ non adeò continuò, nec pari copiâ ingeri poteſt ac aer. Ille autem, ut poteſt partibus impuris gravatus, inſenſibili modo vel rapidè œconomiæ animalis harmoniam evertere, ſic miaſmata ſalubria ferens, partes dilaceratas reſtaurare, ad primam conformationem reducere & ulcera mundare potens eſt. Interiora Pulmonum ulcera, ut exteriora corporis, quæ ab aere tanguntur, ſpectari poſſunt; hæc autem topicis curantur, præſertim balſamicis & deterſivis.

I I I.

IN curatione hujus morbi, aeris efficaciam, energiam, admiſerunt antiqui & recentiores Medici; prout enim ſiccus, tepidus, vel morbidè frigidus & nebuloſus eſt, hujus affectus curationem impedit vel promovet. Sic pro methodo medendi, pro diverſis affectibus, diverſam aeris temperiem jubebant. Ea ratione ſuffultus Galenus, (a) præcipit aere exiſtente calidiori, æſtatis tempore ægrum degere in loco ſubterraneo, qui frigidiſſimus ſit & ad Septentrionem vergat. Sic phthiſicos mittebat ad

(a) Galenus Method. Med. lib. 10. cap. 8.

Veſuvii confinia, ubi aer ſiccior eſſe ſolet ; ſic Mortonius (*b*) jubet, ægros aere uti aprico, perflatili, benigno, & à fumo carbonum libero, qui non ſolum ſpiritus animales genuſque nervoſum confortet & conſequenter appetitum languentem reſtituat : verùm etiam pulmonibus, continuâ tuſſi calefactis, pacem conciliare poſſit. Et (*c*) Riverius, ſolo aeris uſu conveniente hecticum extremâ macie confectum, intra menſem reſtitutum, vidiſſe affirmat. Recentiores iiſdem innixi principiis, aere uſi ſunt. Nam ægrotos per fumum balſama peruviana & de meka hauſturos eſſe voluerunt, & ſæpè ſæpiùs illa remedia, cum ſucceſſu præſcripta fuiſſe teſtatur experientia ; ſed ſi illa aliquandò gravia & funeſta ſymptomata paruere, non miror ; epiglottidis, trachææ arteriæ texus delicatior, corpuſculorum abundantiam, per fumum reſpiratione attractorum, ſuſtinere non potuit. Exindè tuſſes enormes, ſyncopes & reſpiratio ferè intercepta ; exindè ſtatus pejor quàm anteà. Sed his incommodis præitur, ſi aer intra parietes cubiculi receptus, inſenſibili modo ſalutares partes fert & applicat. Illud autem perficitur à ſuffitu levi.

(*b*) Richard. Morto. Phthiſiologia Lib. II. cap. II.

(*c*) Riverius Prax Medic. lib. XVII. cap. III. de febre hecticâ.

IV.

SUFFUMIGIUM eſt illud remedium, quo partes quælibet, ope ignis ſuum odorem latè diſpergunt & vapore odorifero per nares, in faucibus pulmonibuſque, unà cum aere intromittuntur immediatè; differt ab odoramentis quod hæc ſine igne ſuaveolentiam ſuam expirent. Suffumigium à pluribus duplex diſtinguitur, unum voluptatis & ſanitatis alterum, vel ad utrumque ſimul inſerviens; ſiccum & humidum utrumque, & cultui aulico & deliciis dicatum. Quamvis ad voluptatem magis inſervire videantur, tamen pro corporis utilitate præſcribi poſſunt. Cerebrum recreare, Pulmonem à malignitate vindicare valent. Humidum uſitatiſſimum, in plurimis morbis uſurpari poteſt, ad cerebrum expurgandum, ad catharros abſumendos, ad pituitam pectore contentam dividendam & eiicidiendam, ad ulcera præſertim pulmonum ſiccanda, ad alios plurimos affectus levandos miracula efficiet. Inter præſidia, evaporationes & ſuffitus, tanquam nobiliora recenſeri, iiſque in extremis anguſtiis confidi vult Chriſt. Bennet (*a*) ; quorum materiam & utendi modum indicabimus. In angulis cubiculi efformentur cavitates ſtrictæ quæ ad tabulatum ferè aſcendant, ita ut evaporatio pleno cavitatis alveo aſcendens in aere diſpergatur & nullà alia quam reſpirationis vi in pulmonem devehatur. Sit apertura quædam in infimâ parte quâ intromittetur ignitabulum carbonibus repletum, ut ſuper illos injiciatur materia ſuffitûs. Medicamenta quæ poſſunt ſuffumigia præbere ſalutaria, ſunt præſertim Benjoinum, mirrha, thus ſivè olibanum, ambarum, moſchum, & balſama tùm peruviana, tùm judaica, vulgò *de la Meque*, therebentinæ, gummique reſinoſarum variæ ſpecies, &c. (*b*) Aliquæ ſuffituum formulæ reperiuntur in Theatro Tabidorum Benneti. (*c*) In Codice medicamentario Pariſienſi deſcribuntur paſtilli odorati pro fumo, qui certè mirificè ſanarent.

(*a*) Theatrum Tabidorum pag. 71.

(*b*) Ibidem Pag. 139.

(*c*) Codex medicamentarius Pariſienſis pag. 109.

V.

INCIPIENTIS confirmatæque phthiſeos curatio, conſiſtit in ulceris abſterſione & conglutinatione, cauſarum producentium vel foventium ablatione, conſumptionis reſtauratione. Ab aere medicato abſterſio & glutinatio ; à victu cauſarum ablatio, deperditioniſque reparatio expectanda. Halitus & ſuffitus ad ulcera Pulmonum potenter detergenda ſiccandaque utiliter uſurpari poſſunt, & illæ evaporationes ore, naribuſque frequenter attrahendæ ſunt, ſic remediorum vires recta viâ feruntur. Phthiſim hanc, abſque ulcerum cicatrice à quibus originem ſuam trahit, radicitùs curare, & effectum, cauſâ adhuc manente tollere, idem eſt. Ad reſtaurationem cauſarumque ablationem egregiè convenit lac muliebre, præſertim, ſi à mammâ exſugatur, bis in die, vel ſolo lacte nutriatur æger. Poſſunt tamen in uſum venire pulmonalia, amara, incraſſantia, hordeata, amygdalata, & reſtaurantia varii generis, & illa quæ

à viribus ventriculi ſuperantur, ſubiguntur, & in chylum laudabilem facilè mutantur, & ſimul vitioſam corporis acrimoniam ac ſuccos temperant. Hâcce praxi multos curaviſſe aſſerit Chriſtophorus Bennet, & hiſtorias ſanationum narrat (a) » Pulmonum lobum cujuſdam mercatoris Londinenſis erodebat ulcus, è tuſſi inveteratâ & fluxione ſalinâ hæmoptoſim inducente oriundum, quod levis arteriæ divaricationem lobo inſertam unà pereſerat; cui ſymptomata omnia, quibus phthiſis conſociata eſt, ingruebant, in pejus in dies ruitura; halituum denique & ſuffituum methodicâ intermiſcelâ ſanus evaſit. Quâ integritate permanſit per ſex annos, quo temporis curriculo, meque annuente, Hiſpaniæ, ubi commercium fecerat, vitam degebat incolumen; ſub initio Autumni oras Angliæ petenti, ab impeditâ pororum uſuali διαπνευςία, fluxus concitatior totum lobum, ut lateri adhæſerat, replevit: cujus exæſtuationis ſanies pulmonem ita perfudit, ut ſpiritûs tranſitum brevi denegavit; diſſecto Cadavere trachææ pars eroſa, cui cicatrix inducta fuerat varicoſa; lobo verò pars adnata conſpiciebatur...... internam arteriæ vocalis membranam, per ſalinos affluxus deraſam, tuſſique non raro ejectam animadverti, halituum tamen & ſuffituum uſu regeneratam: ex quo convaleſcentes aliqui ſuperſunt, binoſque à phthiſis diuturnioris corruptelâ Pulmones fruſtulatim rejectantes hiſce, aliis non prætermiſſis, redintegravi. « Hoc contra pulmonis ulcerum ſanationem fortiùs militabat argumentum, quod ulcera, quæ anſam huic phthiſi præbent, rariſſimè perfectè ſanari poſſint, ut pote extra manûs applicationem poſita; ſed nunc nullus reſtat arguendi locus, dum in parte affectâ medicamina quaſi manu ferantur.

(a) Theatrum Tabidorum pag. 72.

Ergò ulceribus Pulmonum ſuffumigium è balſamicis.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Anna-Carolus Lorry.

M. Dionyſius Pautier de La-Breuille.

M. Jacobus-Albertus Hazon.

M. Bernardus-Nicolaus Bertrand, Scholarum Profeſſor deſignatus.

M. Jacobus-Laurentius Mauroy.

M. Claudius-Carolus de Jean.

M. Stephanus-Ludovicus Geoffroy.

M. Natalis-Andreas-Joannes-Baptiſta Cheſneau.

M. Franciſcus-Felicitas Cochu.

Proponebat Pariſiis PETRUS-ABRAHAMUS PAJON DE MONCETS, Blæſeus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1751.

A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1751.